

NOVE POSTNE IN BRZOJAVNE PRISTOJBINE.

Na podlagi člena 3. zakona o pošti, brzajavu in telefonu je prometni minister v sporazumu s finančnim ministrom in s soglasjem predsednika ministrskega sveta sklenil, da se spodaj navedene poštna in brzajavna pristojbina takole izpreme:

V TUZEMSKEM PROMETU.

1. Pisma. A) V krajevnem prometu do 20 gr 1 Din, nad 20 gr kakor v medkrajevnem prometu. B) V medkrajevnem prometu do 20 gr 1.50 Din, nad 20 do 50 gr 2 Din, nad 50 do 250 gr 3.50 Din, nad 250 do 500 gr 5 Din, nad 500 do 1000 gr 10 Din.

2. Dopisnice, odprte, komad 75 par.

3. Priporočena pošiljke. A) Pristojbina za priporočene v lokalnem prometu 2 Din. — B) Pristojbina za priporočene v medkrajevnem prometu 3 Din.

4. Pisma z označeno vrednostjo. A) Po teži (kakor za priporočena pisma). B) Po vrednosti, dosedanje pristojbine.

5. Zavoji (paketi). A) Po teži, do 1 kg 3 Din, nad 1 kg do 5 kg 8 Din, nad 5 kg do 10 kg: prvi pas do 100 km 10 Din, drugi pas do 300 km 15 Din, tretji pas nad 300 km 20 Din. Nad 10 kg do 15 kg: prvi pas 15 Din, drugi pas 22 Din, tretji pas 36 Din. Nad 15 kg do 20 kg: prvi pas 30 Din, drugi pas 35 Din, tretji pas 40 Din. B) Po vrednosti: iste pristojbine kakor za pisma z označeno vrednostjo.

6. Nakaznice. A) Pristojbina za nakaznice znaša: do 50 Din 2 Din, do 100 Din 3 Din, do 300 Din 4 Din, do 500 Din 5 Din, do 1000 Din 6 Din, do 2000 Din 8 Din, do 3000 Din 9 Din, do 4000 Din 10 Din, do 5000 Din 12 Din. V tej pristojbini je vsebovana tudi pristojbina za izplačilo nakaznice na domu. — B) Pristojbina za izplačilo na domu, ki se bo pobirala od prejemnika samo za nakaznice iz inozemstva in za čekovne nakaznice, znaša: do 50 Din 0.5 Din, do 100 Din 1 Din, do 500 Din 2 Din.

7. Brzajavna služba. A) Pristojbina za besedo 0.60 Din. B) Pristojbina za potrdilo 2 Din. Najnižja pristojbina je tista, ki velja za brzajavko z 10 besedami.

V MEDNARODNEM PROMETU.

Priporočena pisma. Pristojbina za priporočene v mednarodnem prometu znaša 4 Din. Sedanje pristojbine ostanejo še nadalje v veljavi, v kolikor niso izpremembe navedene. Plačevanje pristojbin se bo vršilo kakor do zdaj.

Vse nove pristojbine stopijo v veljavo dne 1. decembra 1931, razen pristojbin za zavoj nad 5 kg, ki stopijo v veljavo 1. marca 1932; do tega časa bo uprava pošte izdelala vse potrebno za določevanje pasov.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljutomeru priredi v nedeljo dne 22. t. m., popoldne ob pol dveh v Stročji vasi pri posestnikih gg. Janšovcu in županu Bobnarju sadjarski tečaj o jesenskem opravilu v sadovnjakih za Pristavo, Stročjo vas, Nunsko grabo, Presiko itd. Tečaj vodi srezki referent g. Žnidarič, ki bo kazal pravilno sajenje dreves, snaženje, obrezovanje, gnojenje itd. Pridite vsi člani, posebno pa mladina! Dobrodošli tudi vsi prijatelji sadjarstva! Za slučaj slabega vremena se vrši tečaj naslednjo nedeljo dne 29. novembra.

*

J. V.

Dokončavanje sadnih škodljivcev v jeseni.

Deblo drevesa, ki mu pripada prenos redilnih snovi med koreninami in drevno krono ter obratno, spada k najvažnejšim delom drevesa. Dovaja redilne snovi zemlje od sesalnih korenin

Ne odlagajte!

Zahtevajte še danes ugodne ponudbe in po nizki ceni vsakovrstna sadna drevesa in vinske trte od drevosnice J. Gradišnik, Smarjeta, pošta Celje.

nic k brstju in popju, a odvaja vse v listju drevesa in otom solčnih žarkov nabrane snovi h koreninam. Da zamore deblo drevesa to svojo nalogo brezhibno rešiti, je vsekakor potrebno, da ga ohranimo v vsakem oziru delazmožno. Predvsem je potrebno, da je skorja čim gladkejša, da se nebroj malih luknjic, ki predstavljajo dihalne organe, ne zamaši. Žalosten je pogled na sadno drevje, posebno na razmeroma še mlado, katerega debela so pokrita z mahom in lišaji. Opozoril bi pri tej priliki posebno na drevje ob raznih naših cestah, ki napravi na ljubitelja sadnega drevja naravnost porazen vtis. Skorja je zgrbančena, suha skorja visi v odlomkih z debel, mah in lišaj si je pripravil najboljšo podlago za razvoj — drevje ne poganja več, polagoma odмира ali pa dobiva starikavo lice. Tako drevje ne more dihati ter je mnogo bolj sprejemljivo za razne bolezni ter posebno še za razne škodljivce, ki jim pomenja zanemarjeno drevje pravi raj in najboljše pribežališče za čim uspešnejše razmnoževanje.

Brezsrčno bi bilo, ako takemu drevju ne bi pomagali in skrbeli za to, da mu omogočimo pravi razvoj. Od-

Fr. Ks. Meško:

Črna smrt.

VI.

Dnevi so lezli ljudem počasi in leno, kakor bi časov ura le še slabotno tiktakala in bi se namerala vsak hip ustaviti.

Julijsko solnce je žarelo in žgalo, da je vroča soparica, prava žerjavica, iz vse prepečene zemlje puhtela.

Pater Bernardin, ki je bil prišel prejšnjo pomlad iz osrednje redovne hiše na Dunaju v ptujski samostan in je prvi prinesel žalostno vest o morilki črni smrti, se je takega vročega popoldne proti koncu julija vračal z Dornave. Zjutraj je bil bral v dornavski podružnici sv. mašo, potem je na Dornavi in v sosednih vaseh bolnike spovedoval in na smrt pripravljaval.

Stopal je počasi. Bil je utrujen od dela, ves izmučen od vročine, in žalosten. Pred štirinajstimi dnevi mu je spodaj ob Ljutomeru kuga ugrabila mater. Izvedel je o njeni smrti, ko je bila že več dni v grobu. Zakaj za kužo umrle so takoj pokopali, in se nihče ni smel pogreba udeležiti. Dobrota je bila, da so jih

za to določeni pogrebci smeli na pokopališče nesti ali peljati — kjer je črna smrt silno razsajala, so jih pokopali večinoma kar zunaj pokopališča v skupnih grobovih in trupla ž živim apnom posuli. »Generalne instrukcije in proklamacije« so določale, da bi jih naj kar s krampi v grobe zavlekli.

Silno utrujenega se je čutil. In je premišljal, ni li smrt že tudi njeгаа zaznamovala. Morda ne bo materinega groba nikoli videl. A bi tako rad vsaj enkrat na njem pomolil.

Počasi so mu polzele med prsti jagode rožnega venca. Tiho in vdano je molil za dušni mir blage rajne. In tudi za vse, ki jih je danes spovedaval in sprevidel. Da bi jim Bog milostno zaželeno zdravje podelil; ali da bi jim vsaj smrtni boj olajšal, če so že smrti zapisani.

Utrudila ga je molitev, še bolj vročina, ki je kakor nevidni goreči valovi preplavljala vse polje in samotno, brezdrevesno cesto sredi polja.

Počasi, nekako okorno se je razgledal naokoli. In je videl vsepovsodi samo zapuščenosti, smrti sledove, nesreče bridki pečat. Grajsko polje je bilo pač obdelano, a ne prevestno; zakaj tudi moč valptove roke je oslabela ob grozi, ki je vso deželo polnila. Že huje zanemarjena je bila samostanska posesti snopi rži in pšenice so še stali ali ležali po njivah. Kdo naj jih spravi? Najbolj zapuščena je bila za-

Biseri brez ceno.

Arabec je v puščavi zgrešil pot in ni več vedel, ne kje je, ne kam mu je iti. Hrane in vode je imel le malo s seboj in zato se je pojavila huda žeja, potem pa še glad. Taval je sem in tja ter je željno gledal, če ne bi kje videl kake zelenice, kakega človeka. Naenkrat je zapazil v pesku sled karavane, ki je šla tod. Novo upanje se mu je vsililo v dušo. Misli si je, da bo hodil po najdeni poti in da bo tako morda v kratkem času dohitel karavano. Ko je tako hodil, je naenkrat našel v pesku usnjato torbo. Brž jo je dvignil in je otipal skozi usnjo, da je v njej dosti okroglih reči. »Tj

stranitev lubja in razkave skorje je neobhodno potrebna, istotako radikalno čiščenje mahu in lišaja, ako hočemo od drevja zahtevati, da nam sploh kaj rodi, in ako rodi, da je sad tudi zdrav, lepo razvit in brez škodljivcev, ki ga napadajo.

Vsakoletno škropljenje, oziroma mazanje debela in debelejših vej baš na jesen bo pripomoglo, da dobiva drevje, oziroma debela gladkejšo skorjo in da postane odpornejše napram raznim škodljivcem, oziroma zajedalcem. O jesenskem škropljenju drevja, oziroma mazanju debela in debelejših vej smo se že v enem prejšnjih člankov podrobneje bavili, ponovno hočemo le naglasiti, da imamo na razpolago nebroj izbornih in preizkušenih sredstev, katera lahko pridenemo k apnu in ilovici in s to brozgo dobro namažemo vsa debela in debelejšje veje kolikor mogoče visoko. Kot izboren pridelek pri mazanju debel se je izkazal »Garkon«, ki se izdeluje v Celju. Z mazanjem samim pa ne obvarujemo samo posebno mlajše drevje pred pozebo, ampak dosežemo še poleg tega gladko in zdravo kožkar je baš za deblo najvažnejše.

Često zrastejo iz debela poganjki, ki jih je treba na vsak način odstraniti, ker odvezemajo radi ugodne lege preveč soka in se vsled tega bujno razraščajo.

Za pravilno rast mladega drevja je velike važnosti nadalje, da ga pravilno privežemo h kolu. Ne privezujemo mladega drevja morda z žico, ki se hitro zaje v deblo in povzroča zastoj v prevajanju snovi, oziroma ne privezujemo debela tako, da onemogoča vez enakomerni razvoj debeline debela. Pripomočki za privezanje mladega debela h kolu naj bodo nekoliko elastični in se naj po potrebi obnovijo. Najcenejše je vsekakor vezanje z vrbovjem, samo da je življenjska doba istega kratka.

Pri drevju na ekspaniranih mestih, kakor cestah, travnikih itd. je potrebno, da se debela zavarujejo, kar napra-

vimo na ta način, da jih obdamo s kolčki, ki jih povežemo zgóraj in v sredini med seboj. V zadnjem času se vporablja tudi že izgotovljene žične ograje v višini 1 do 1 in pol metra, katere je mogoče prav hitro sklopiti.

(Dalje sledi.)

*

Kotnik Zorko:

Vtisi s poučnega potovanja živinorejcev v Avstrijo.

(Dalje.)

Hitro je potekel večer in podati smo se morali v Breže, kjer je bilo za nas že pripravljeno prenočišče. Razdelili so nas v posamezne hotele in gostilne. Čeravno smo bili utrujeni, se vendar še nismo podali spat, ampak smo se pomenkovali s tamošnjimi ljudmi, ki so nam razkladali tamošnje gospodarske razmere. Ako ravno večinoma sami veliki posestniki, vendar občutijo današnjo krizo mogoče bolj, ko drugi mali posestniki. Položaj za kmeta v Avstriji ni rožnat. S strahom gledajo v bodočnost. Posebno jih tarejo davki, ki so še višji, kakor pri nas. Govorili so popolnoma odkrito, brez vsakega olepšavanja ali pretiravanja.

Poseben problem in nevaren problem je — brezposelnost. Ti ljudje morajo živeti — in na koga drugega pade to breme, ko na kmeta. Tukaj se posebno dobro vidi, da je res ravno kmet steber države. Toda razmere so že tako daleč, da je vprašanje, če bo kmet to tudi vzdržal.

Seveda pa ne smemo misliti, da so v teh okrajih sami veleposestniki. Ne, povprečno računajo v teh krajih, da pride na enega posestnika 10 do 15 glav živine. Svinj seveda več.

23. septembra.

Drugo jutro smo se podali v okolico Brež. Ogedali smo si najprvo posestvo g. Nagele. Novost za nas je bila jama za ensilažo in sicer kar tam, kjer za to pripravljena krma raste. Ta jama je popolnoma enostavno narajena. Globoka pol metra, široka 4 metre in

nekaj nad 10 metrov dolga. Prednost te jame je v tem, da ne stane mnogo, da se narediti kar na mestu, kjer krma raste in da se prst, ki se izkoplje, porabi zato, da se potem, ko je že vsa krma skupaj in stlačena, s to prstjo pokrije. Taka naprava bi bila priporočljiva tudi našim posestnikom, ker je popolnoma enostavna in poceni.

Po tem ogledu smo se podali na njegovo planinsko posestvo, ki leži okoli 1200 metrov visoko. Tu se nahaja tudi mlekarška šola — Melkereichule. To šola obiskuje po 16 fantov od začetka oktobra do konca marca. Na tem posestvu ima g. Nagele 21 krav, 21 telet in nekaj svinj. Ko smo prispeli na planinski pašnik, nas je iznenadilo lepo ubrano zvonjenje. Kmalu smo videli, krave so bile ravno na pašni, da ima vsaka krava okrog vratu širok usnjen trak, na katerega je pritrjen zvonček. Vsak zvonček pa ima drug glas. Še neko drugo posebnost smo opazili. V ograjenem prostoru je bilo okrog 50 drevesc. Na prvi pogled bi človek lahko zamenjal ta drevesca, seveda po obliki listov, z mladimi kostanjevimi drevesci, po debelu z višnjami. Ko pa smo si pogledali drevesca pobliže, smo takoj uganili, da so to neke vrste črešnje. In res, to so takozvane Knorpelkirsche, ki so zrele šele v avgustu. Posestnik jih je naročil iz Tirolskega. Imajo pa to prednost, da pridejo v tem času na trg brez konkurence in se prav dobro vnovčijo.

St. Salvator.

Prišedši s planine, smo obiskali veliko živinsko razstavo marijadvorske pasme, ki jo je priredila zveza živinorejskih zadrug.

Zdelo se nam je, da je ta razstava nekaj kmečki praznik. Dopoldne se je vršil ogled živine po komisijah. V teh komisijah imajo veliko besedo kmetje sami in to seveda praktični živinorejci. Po ogledu se je vršilo določevanje nagrad.

Živine je bilo zelo mnogo na razstavnem prostoru. In to samo prvovrstna živina. Razdeljena je bila po oddelkih — stari biki, mladi biki, krave, telice itd. Določevanje se vrši po sistemu 20 točk. Ozira se pri tem posebno na rodovnik, mlečnost, na tvorbo mesa itd. Pravijo, da je na ta način sodba pravilnejša.

To določevanje je seveda lažje že radi tega,

so gotovo dateljni ali orehi, si je mislil in vesel je bil, da bo našel vendar nekaj hrane. S tresočo se roko je začel odpirati torbo. Kaj je našel v njej? Sami veliki, dragoceni biseri so se svetili iz torbe. Kako bi se bil Arabec drugače razveselil tega, kar je našel, zdaj pa je vzdihnil: »Oh, samo biseri so!« in je torbo brezbrizno zopet vrzel v stran. Tako se včasih izpremeni cena predmetov!

Kdo je ukradel ribe?

Manjkalo precejšnje število najlepših rib. Ogorčenost je bila splošna, ker so vaščani zelo pazili na ribe, da jim prinese prodaja za

sebna last. Večinoma nepožeto je stalo in ležalo žito na njivah in se je v grozni soparici parilo in pražilo.

Kdo bi naj tudi delal? Ali smrti zapisani? In za koga bi naj spravljali? Za smrt? Za mrliča? Zakaj kdo bo jutri še živ, kdo mrtev? Kdo bo kruh jedel, kdo bo črvom hrana?

Ljudje so rajši pili, peli in plesali, ali obupavali, preklinjali sebe, svet in Boga. Drugi so romali od cerkve do cerkve, da bi s pokoro in molitvami od Boga usmiljenje izprosili in izsilili. Preklečali so, posamič ali v gručah, po dneve in dolge noči pred poljskimi kapelicami in znamenji na križpotih, molili, ječali, po usmiljenju zdihovali in kričali. Marsikogar se je od dolgega posta, od telesne izmučenosti in duševne napetosti in groze lotila verska blaznost. Vzel je bič, vrv ali palico, tudi železo, kar je pač dobil in najprej našel. Slekkel se je sredi ceste, pred križem ali kapelico, in se je do krvi, do popolne onemoglosti bičal.

»Sedaj mi moraš prizanesti, o Bog, če si res usmiljen ali vsaj pravičen! Poslal si angela svojemu Sinu, ko si videl, kako na Oljski gori v strašnih bolečinah in v krvi omaguje, usmili se tudi mene! Prizanesi, prizanesi!«

Kakor nalezljiva bolezen, kakor črna smrt sama, se je ta blaznost in besnost prijemala še drugih. In so bičali drug drugega, moški žene, dekleta

in deklice, ženske može, fante in dečke. Padale so vse meje dostojnosti in sramu. Prav tisti, ki so tako glasno in vsiljivo k Bogu za usmiljenje kričali, so tepali vse njegove zapovedi. Kakor bi se nebesom in Bogu v lice rožali, kakor bi z molitvami njegovo moč zasramovali, so med molitvami in zdihi vsi zblazneli grešili. Kakor če bi vode nenadoma začele teči po strugah navzgor, je bilo vse narobe.

Polje je ob tem ostalo neobdelano. Zemlja, mati in rednica, se je čutila zapuščeno in užaljeno. Pa je svoj blagoslov odrekla. Se kar je pognalo in vzkliko, ni raslo. Dih smrti je moril tudi v prirodi. Vse je zvenelo, vse usehnilo, kamor je stopila, kjer je šla mimo nevidna morilka, romajoča in moreča po deželi od jutra do večera, od večera do zore, od vzhoda do zahoda, od juga do severa.

Od zgoraj pa je žgal in palil srd božji v solncu, romajočem po neskončni, goreči puščavi nebesni polagoma in leno, kakor bi bilo tudi na smrt utrujeno ali do otrpelosti in ohromelosti zavzeto in prestrašeno po strašni moriji, ki jo je zrla na zemlji.

Pod tem pekočim nebeškim ognjem je oče Bernardin počasi prišel v mesto, do cerkvice sv. Ožbalt, sezidane na mestu, kjer je leta 856 škof Ožbalt na razvalinah starega Marsovega templja postavil kapelico svojemu patronu na čast.

V žalostne misli zatopljen, razmišljajoč, kaj čas

ker vodijo rodovnik in druge za to uvedene knjige zanesljivi ljudje, ki so nastavljeni ter plačani od glavne zveze. Imenujejo se Tierzuchtleiter. Posamezne zadruga imajo navadno do 30 članov. In tako lahko tekom enega meseca pride ta nastavljenec k vsakemu članu enkrat in uredi vse, kar je pač potrebno. Vsak član mu da iz svojega hrano in prenočišče. Imajo pa ti ljudje tudi nalog, da živinorejca informirajo o vsem, kar je potrebno. Da pa so za ta poklic dovolj izobraženi, se vrše za nje posebni kurzi, v katerih dobe vsa potrebna pojasnila in potem vsled tega kmetu lažje nasvetujejo, kar je le njemu v korist. Za celo zvezo pa je Tierzuchtleiter že zgoraj imenovani ing. Lagner.

Ob razstavnem prostoru igra ves čas neumno tudi kmečka godba, ki tako povzdigne celo razstavo.

Ko je bilo ocenjevanje pri kraju, se je začelo z razdelitvijo nagrad. Pred razdelitvijo je pozdravil navzoče zastopnike deželne vlade, živinorejce in tudi nas Jugoslovane gosp. Nagele, ki je načelnik tamkajšnje zadruga. Nato so se izvršili pozdravi vladnih zastopnikov, deželnega predsednika Šumija, okrajnega glavarja in drugih. Predsednik celokupne komisije je nato še v kratkem pojasnil, kolik je napredek od zadnje razstave, kritiziral napake, ki se naj skušajo odpraviti. Vse to je govoril iz strokovnega stališča.

(Dalje prihodnjič.)

*

Kaj in kako naj čitamo?

Ni je šole, ki bi bila sama dovršila izobrazbo človeka. Zato ima vsak posameznik dolžnost, da se neprenehoma trudi za svojo izobrazbo in želeči je, da bi storil to vsakdo tja do pozne starosti.

Najvažnejše sredstvo za nadaljnjo izobrazbo je dobro čtivo. Ni pa vseeno, kaj čitamo in kako. Čtivo lahko pri-

merjamo telesni hrani, ki mora biti primerno izbrana, pravilno podana in dobro prebavljena, če hočemo, da koristimo telesu. Zato je umestno vprašanje, kaj in kako naj čitamo?

Obči namen čitanja je, vzuditi in podžigati v nas ljubezen do vsega, kar je resnično, dobro, lepo in plemenito. Nadalje naj čitanje poveča in izoblikuje naše obzorje, nam pripomre, da obogati naše znanje, utrdi naj naše nazore, pospešujejo našo okretnost v osebnem kakor pismenem občevanju in končno naj čitanje prijetno izpolni naše proste urce, v katere se tako rad prikrade poguben dolg čas. Da se nam pa posreči dosega tega končnega cilja, moramo strogo paziti na to, da čitamo le dobre knjige in izključimo iz našega čitiva vse, kar žali naš verski čut, kar ni dostojno in kar prekomerno razburja naše misli. Akoravno niso vse knjige enako dobre ali slabe, vendar sejejo dobro in slabo seme.

Vsakemu telesu ne prija ista hrana. Starost in spol zahtevata mnogokrat kaj različnega. Isto je s čitivom. Za naše žene in dekleta so poleg katoliškega časopisja priporočljive knjige in listi verske, nraštvene in poučne vsebine.

Mnogo lepega in poučnega nudijo svojim čitateljicam s posebnim obzirom na zahtevo doraščajoče poukaželjne ženske mladine. Njih članki polagajo vso pozornost na žensko mišljenje in čuvstvovanje.

Ne morem vas pa dovolj svariti pred onimi knjigami in lističi, ki jih ponujajo razna brezvestna čifutska podjetja po svojih agentih pod najlepšimi imeni po hišah. To je »šund«, ki ga nobena poštena ženska ne vzame v roke.

Hvala Bogu imamo Slovenci dovolj dobrih časnikov in knjig. Imamo po zaslugi naših vrlih prosvetnih delavcev svoja katoliška izobraževalna društva in Prosvetne knjižnice. Proti maženkostni izposojnini dobiš dobro čtivo domačih pisateljev in prevode najboljših tujih književnikov. Pomni, da vse

kar ti nudijo naše Prosvetne knjižnice čitaš brez skrbi, ker more prestati vse kar najde prostor tukaj strogo preskušeno vestnih preglednikov.

Ni pa samo važno, kaj da čitaš, mnogo važnejše je, kako da čitaš.

Čitati je treba vstrajno in z razumom. Le počasno, pozorno, premišljeno in morda tudi ponosno čitanje je koristno, medtem ko je površno, brezmiselno preletevanje čitiva edino le sredstvo za ubijanje časa, ki je tako popolnoma izgubljen.

Priporočljivo je čitanje s svinčnikom v roki in pripravljeno beležnico. Vse, kar se ti doumeva poučno, kar vzbuja tvoje posebno zanimanje, dobri nasveti in navodila, vse to lepo izpiši v poseben zvezek. Letošnji Gospodinski koledar ima v to svrhu celih 60 praznih strani. Tako imaš vse lepo skupaj in ti bo koristilo še v poznih letih ter razveselilo ob spominu na nekdanje dni.

Za obseg čitanja se morajo upoštevati domače razmere. Glavno pravilo naj vedno bo to, da preko čitanja nikdo ne sme zanemarjati svojega dela. Ne čitaj torej pred in med delom, temveč vedno po dobro izvršenem opravilu. Delo ne sme trpeti radi čitanja. Vendar si pa priden in razumen človek udeli delo tako, da najde tudi urco počitka, ki ga uporabi za svojo nadaljnjo izobrazbo pri svoji najboljši prijateljici — dobri knjigi.

Prosenka kaša je kaj izvrstna jed, tečna in zdrava za deco in za odrasle. Kardakoli pride na mizo je dobrodošla, naj si bo samo zabeljena, na mleku kuhana, češpljeva ali gobova.

Češpljeva kaša. V mlačni vodi oprane suhe češplje (slive) pristavi in skuha do mehkega. Dodaj potrebno množino prebrane kaše, kuhaj počasi in mešaj, da se ne prismoči. Gotovo jed zabeli z vročo zaseko ali vročim maslom.

Gobova kaša. Prebrane suhe gobe popari dvakrat s kropom, ocedi in pri-

prinese, prinese li skoro konec strašnega pomora, ni pazil pater na nič okoli sebe. Sicer tako ni bilo nikoogar na cesti. Prazna in zapuščena je ležala pred njim, kakor bi bil ves svet izumrl in bi ostal on sam na zemlji, da roma in moli po teh s prokletstvom udarjenih krajih.

Pač, čuj! V bližini se je oglašil tenek, bridke jok. Sunkoma se je menih zbudil iz sanj, naglo, skoro plašno se ozrl. Glej, nekaj korakov pred njim sedi drobno dekletce. Joka, s predpasnikom si solze briše; ne samo solze, kri, ker ji je lice močno okrvavljeno.

Ze je stal pater tik nje.

»Kaj ti je, mala?«

Dvoje velikih vročih oči mu je zastrmelo naproti izmed krvi, ki ji je vrela iz rane na čelu; tudi iz nosa ji je tekla kri.

»Bolna je. Iz oči ji gleda vročica, predhodnica in znanilka črne smrti.«

Sklonil se je k nji ljubeče kakor mlada mati k bolnemu otroku. Še mehkeje je ponovil:

»Kaj se ti je zgodilo, ubogo dete?«

»Ne morem dalje ... Padla sem ... Na steklenico sem padla in jo ubila ... Tukaj me boli — s steklenico sem se ranila ... Hudo me boli ...«

V poltistem ihtenju so se ji izgubile besede.

Menih je pokleknil ob nji. Iz žepa je potegnil robec in brisal jokajočemu otroku kri s čela in lic.

»A kam si nesla steklenico?«

»Anica me je poslala po zdravnika za mamó. Ona ne more od doma, mora mami streči ... Odkod? Iz Kicarja sem ... Da, mama so hudo bolni. Ponoči so skoro umrli. Anica se boji, da jih je črna smrt ... Ah, če bi mama umrla!«

Zaihtela je glasneje in bridkeje.

»Ne bodo, dragi otrok. A kako ti je ime?«

»Pavlica, gospod ... A mislite, da ne bodo?«

»Upam, da ne bodo. Bog ti jih bo ohranil, če si pridna, Pavlica.«

»Sem,« je jokalo dekletce. »Zmerom sem jih rada ubogala. Tudi Anica. Tako radi vsa jih imeli ... Da, same tri smo, oče so že mrtvi. Anica mi je dala denar in steklenico in je rekla: Pojdi v mesto, prinesi mami zdravila.«

Govorila je sunkoma, vsa drhteča v vročici. Strmela je pred se tako čudno, da se je zdelo, kakor da niti ne ve, da govori in kaj govori.

»In si že bila v mestu?«

»Nisem. Strašno težko sem hodila. A do sem sem prišla. Tukaj pa mi je postalo črno pred očmi in sem padla. Tako blizu mestu sem že. Pa vendar nisem mogla dalje. Še steklenico sem ubila. Mati pa doma trpijo. In če med tem umrejo!«

»Ne, ne, Pavlica. A če bi, saj te v nebesih počakajo.«

Veliki petek dobiček v občinsko blagajno. Sum je padel na tri postopače, ki so jih sicer videli večkrat v bližini ribnika, a dokazati se jim ni dalo nič. Župan, stari in izkušeni mož, si je dal privedi vse tri osumljence. Gledal jim je dolgo strogo v obraz, potem pa rekel: »Čujete, možje, vi ste tu kakor pri sodnji in vedite, da ne delam dolgih ceremonij. Zato vam rečem, naj tisti, ki je ribe kradel, ostane tu, oni drugi pa takoj ven! Županove besede in njegov strogi obraz so tako vplivali na postopače, da sta dva takoj skočila skozi vrata ven, tretji pa je ves blede in prepaden ostal v sobi. Bil je tat.

stavi s primerno množino vode. Kuhaj gobe pol ure, dodaj kašo, soli in skuhaj mehko. Goto o jed začini z vročo zaseko ali maslom.

Ajdov parnik. V skodelici mlačnega mleka raztopi 3—4 deke kvasa, dodaj pol kavne žličke sladkorja in toliko moke, da nastane redko tekoče testo. Medtem ko ta kvavec vzhaja obrisi z vrelim mlekom en in pol litra ajdove moke. Ko je moka popolnoma hladna, primešaj toplo mast (razpusti 2 zvrhane žlici trde masti). K mlačnemu testu daj medtem vzhajani kvavec, 2 cela jajca, sol in toliko mleka, da nastane srednjegosto testo, katerega vtepaj s kuhalnico dobre četrt ure. Nato ga spravi v dobro omaščen lončen model, pusti vzhajati in speci v precej vroči pečici.

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 14. novembra so pripeljali špeharji 142 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13—14, slanina pa 13—15. Kmetje so pripeljali 14 voz krompirja po 0.50—1.50, 3 čebule po 4—5 (česen 10—16), 8 sena pa 80—90, 5 otave 75—80, 2 ržene slame 65—70, 1 pšenične slame po 70. Pšenica 2, rž 1.50, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.50, proso 2.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 5, fižol 2—2.50. Kokoš 30—40, piščanci 26—60, raca 16—25, gos 40—80, puran 40—80. Gobe 1—2, grozdje 3—8, hruške 4—5, jabolka 2.50—5. Mleko 2—3, Smetana 10—12, surovo maslo 24—30. Med 14—20.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 13. novembra je bilo pripeljanih 217 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari, komad 30—70, 7—9 tednov 80—100, 3—4 mesece 150—240, 5—7 mesecev 300—400, 8 do 10 mesecev 450—500, 1 leto 570—700 Din. 1 kg žive teže po 6—7, mrtve teže 8—10 Din. Prodanih je bilo 123 svinj.

Mariborski živalski sejem dne 10. nov. 1931. Prignanih je bilo 18 konj, 12 bikov, 172 volov, 495 krav in 11 telet, skupaj 618 komadov. — Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmju so bile sledeče (za 1 kg žive teže): de-

bell voli od 4 do 5.50 Din, poldebeli 3 do 3.50 Din, plemenski 2.50 do 2.75 Din, biki za klanje 2.50 do 3.50 Din, klavne krave debele 2.75 do 4 Din, plemenske krave 2.50 do 3 Din, krave za klobasarje 1.50 do 2 Din, molzne krave 2.75 do 3 Din, breje krave 2.75 do 3 Din, mlada živina 3 do 4.75 Din. Prodanih je bilo 314 komadov, od teh za izvoz v Italijo 15 komadov.

Mesne cene v Mariboru za 1 kg: volovsko meso I. vrste 12 do 14 Din, II. vrste 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telic 6 do 7 Din, telečje meso I. vrste od 14 do 16 Din, II. vrste od 8 do 10 Din, svinjsko meso sveže od 10 do 22 Din.

*

Sedem izginulih zakladov.

Ogromna Afrika, kjer je cvetela že pred tisočletji visoka kultura, je še danes eden najmanj raziskanih delov sveta. Afrika hrani zelo mnogo skrivnosti, kojih sledi se opirajo na ustno izročilo domačinov in na iz predzgodovinske dobe izvirajoče pripovedke, deloma pa tudi na zgodovinsko verjetne zapiske. K skrivnostim črnega dela sveta (Afrika) spadajo sedmeri izginuli zakladi.

Srebrna in zlata polja.

Od 15. stoletja naprej se ponavlja trditve, da se nahaja nekje ob severnih bregovih afriške reke Sambesi neizmereno na srebru in zlatu bogato polje. Staroegipčanski zapiski omenjajo večkrat deželo Punt, ki je bila južno od izvirov reke Nil. Iz omenjene pokrajine so dobivali egiptovski faraoni v velikih množinah srebro ter zlato. Nekateri raziskovalci trdijo, da je označba Punt istovetna z v sv. pismu omenjenim imenom Ofir, ki je služil kraljici Sabi kot vir nje-nega nepopisnega bogastva na zlatu, srebru in dragocenih kamnih.

Pred 50 leti se je posrečilo nekaterim Portugalcem, ki so potovali po Afriki, da bi odkrili zaklade v Ofiru, da so res zadeli na obsežne podzemeljske hodni-

ke, ki so prikrivali brezštevilne kepe zlata, srebra in dragulje vseh mogočih vrst in vrednosti. Domačini, ki so služili Portugalcem kot kažipotni skozi težko dostopno in od zveri ogroženo pokrajino, so nosili najdene zaklade, s katerimi so se vračali iz skrivnostnih krajev presrečni raziskovalci. Na povratku pa so črni nosači in njih poglavarji zahrbtno pobili belokožce in jih oropali najdenih zakladov. Le enemu se je posrečilo, da je ušel živ. Pa tudi ta edini na življenju preostali ni mogel pozneje več zadeti na skrivnostne podzemeljske zakladnice.

Dolina dijamentov.

Med afriškimi lovci in potniki je razširjena vest, da je nekje v severno-zapadni smeri reke Oranie dijamentno polje. Leta 1870 je peljal tamkajšnji domačin angleškega lovca na leve v zahvalo za rešitev iz smrtne nevarnosti na kraj, kjer je res ono bajno skrivališče dijamentov. Oba moža sta se podala po zaklade na vozu, v katerega so bili vpreženi bivoli. Na sredini najbolj divjih džungel je odkril od zamorca spremljani Anglež reko. Iztesala sta si majhen čoln, v katerem sta nadaljevala vožnjo.

Pripeljala sta se v dolinico, ki je obdana od vseh strani od skalovja, ki je ognjeniškega izvora. Tukaj se je lovec na lastne oči prepričal, da je pravljica o dijamentni dolini resnična. Svetlika-lo in bleščalo je v solnčni luči vse polno najlepših dijamentov kar na površju zemlje. Anglež si je napolnil žepe in nahrbtnik z dragulji.

Na povratku je raztrgal lovčevega črnega spremljevalca panter. Anglež je zadel po dolgem tavanju na naselbino domačinov, odkoder se mu je posrečilo, da se je vrnil živ v Kapstadt. Prodajal je dijamente za 70 milijonov Din. Nikomur ni zaupal skrivnosti. Hlepeč po še večjem bogastvu se je podal še v drugič proti izvirov sreče. Med potjo je pa podlegel naporom potovanja. Njegovega trupla niso našli.

On to ve.

Tonček: »Veš, Anica, gospa Milen je najbolj revna v tej hiši. Niti malo kruha nima doma.«

Anica: »Ali veš ti to sigurno?«

Tonček: »Seve, saj me je bila mama poslala k njej, naj nam posodi kos kruha.«

Nič za to.

Micika pomaga mami in nese krožnik z juho iz kuhinje v sobo na mizo.

Mati: »Micika, če že neseš juho, ne smeš pomakati prstov vanjo.«

Micika: »O, nič za to. Saj juha ni močno vroča!«

»V nebesih?« je bolnica počasi, zamišljeno ponavljala. Videlo se je, da že težko govori, in da se ji misli že mešajo; po obilni izgubi krvi jo je zmagovala omotica... »O, če mama umrjejo, vzemi v nebesa še mene, ljubi Bogec... Mama... Mama...«

Šepetala je kakor v sanjah.

Pater se je trudil, da bi kri ustavil. Ves okrvavljen je že bil robec, okrvavljena rdeča, belopikasta obleka dekletina.

»Tukaj, gospod, vzemite to, prosim.«

Pater je iz dela raztreseno povzdignil glavo. In se je začudil, ko je zagledal pred seboj sedemnajst-, osemnajstletno dekle čudovite južne krasote. Malo zmedla se je, ko jo je pogledal. A velike, čudovito črne in plamteče oči so ga gledale vse nedolžne in vdane in so prosile isto, kar so bile pravkar prosile besede: »Vzemite! Ne zavrnite!«

»Prosim,« je dejal tiho, iztegnil roko in vzel svilnati, z dragimi čipkami obšiti robec, ki mu ga je ponujala drobna roka.

»Hvala, gospodična. Dobro delo ste storili.«

In je spet ljubeče brisal dekletu čelo in lica. A kakor bi se bil zdajci iz težkih blodnih misli zbudil in zavedel, je pogledal gospodično, še vedno tik nje-ga stoječo, in je zaprosil:

»Gospodična, ko bi odšli. Deklica je okužena.«

»A vi se ne bojite, gospod?«

»Ne bojim se, ne smem se bati. Svojo dolžnost vršim.«

»A če se okužite?«

»Pa umrjem. Kakor je božja volja. — Ponesem zdaj ubožico gor k cerkvi. V cerkveni lopi, v bližini Boga naj umrje, ako ji je smrt usojena, ne tu na cesti... A vi pojdite, prosim!«

»Vrnite mi robec.«

Menih se je prestrašil. Odtegnil je roko z robcem...

»Ne. Okužen je. Morali ga boste žrtvovati... A počakajte, tule imam svojega. Preprost je, slaba zamena bo za vašega. A če dovolite, prosim.«

»Dajte. Hvala, gospod.«

»Vam hvala, gospodična. Z Bogom!«

Nežno je dvignil bolno dekletce in jo nesel gor k cerkvi, okrog in okrog z grobovi obkroženi.

Deklica, Rahela, žida Arona Izerlina hči, je še stala na mestu in gledala za odhajajočim. Ko je izginil za visokim zidom pokopališča, se je počasi obrnila in šla vsa zamišljena v mesto. Tam je krenila dol proti Ogrskim mestnim vratom, kjer je stala stara, neznatna hišica njenega očeta, ob hiši pa obsežna skladišča, kamor je spravljala oče žito in druge poljske pridelke in vse, kar so mu od vseh strani kmetje prodajali, vozili in prinašali.

(Dalje prihodnjic.)